

Փրանսիայում «Ռազմավարական խնդիրներ» Եւրոպայի լույս է տեսել Փարիզի միջազգային եւ ռազմավարական հարաբերությունների ինստիտուտի փոխնախագահ Ֆրանսուա Թյուլի «Լեռնային Ղարաբաղի ճգնաժամը» գիրքը: Կերչին սասնամյակում Բալկանների բեժ կետով զբաղվելուց հետո նա անդրադարձել է

«սոցիալիզմի հայրենիքի» անկման բուն դասաճառը չէ, բայց դրա առաջացրած ազգայնական սրամտությունների աճն ի վերջո փլուզման հանգեցրեց: Երրորդ դասաճառն այն է, որ Ղարաբաղի խնդիրն առ այսօր մնում է չլուծված: Ղարաբաղի անկախությունը միջազգայնորեն ճանաչված չէ, իսկ «արբեջանական ար-

դեցնում Կենտրոնական Ասիա-Բալկաններ ճանապարհին, մոտ է Թուրքիային, Իրանին, արաբական երկրներին: Ուսական կայսրության երբեմնի ծայրամասը նավթի դասաճառով դարձել է «կայսրությունների ծայրամաս»:

Կովկասից հյուսիս եւ հարավ ճգնաժամներ մնում են չլուծված: Գրի լույսընծայման չորրորդ դաս-

ՖՐԱՆՍԻԱ

Նոր գիրք Ղարաբաղի խնդրի վերաբերյալ

Կովկասի խնդիրներին, ճամփորդել Գալասանում, Վրաստանում, Ադրբեջանում, Լեռնային Ղարաբաղում, Նախիջևանում:

Չեղիմակը նույն է, որ չնայած Լեռնային Ղարաբաղում հաստատված զինադադարին, ԽՍՀՄ-ի փլուզման դրսեւորումներից մեկը դարձած Ղարաբաղի (միջնադարյան Արցախի) խնդիրն այժմեական է մնում 5 դասաճառով:

Առաջինը, ըստ Թյուլի, այն է, որ 1989 թ. հայ-արբեջանական ճգնաժամի նախօրեին Գալասանում Ադրբեջանը միասին ունեցել են մոտ 10 մլն բնակչություն, հակամարտության հետեւանով զոհվել է ավելի քան 40 հազար մարդ, հայսնվել են մեկ միլիոն փախստականներ, որ կազմում է ընդհանուր բնակչության 10 տոկոսը:

Ճգնաժամին նվիրված նոր գրի հրատարակման երկրորդ դասաճառն այն է, որ Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը ԽՍՀՄ-ի կործանման արմատական գործոններից մեկն է եղել: «Քաղաքային երկրների ազատագրական ծագումների դրսեւորումից Եւրոպայում հայերի մահացմանը կասարելու Մոսկվայի անկախությունը ու կարճատևությունը առաջացրին ցնցում, որը սասանեց ամբողջ Կովկասը եւ աղա սարածվեց Խորհրդային Միությունում», գրում է հեղինակը: Թյուլան ընդգծում է, որ թեեւ Ղարաբաղի ճգնաժամը

րաժմներում հայկական ուժերի ներկայությունը խոչընդոտում է Կովկասի ֆաղափական ու սեքսական զարգացմանը»: 1990 թ. 120 հազար հայ եւ 40 հազար արբեջանցի բնակչություն ունեցող մարզում բախումների հետեւանով սրությանը ծառայեց ինքնուրույն հարցը, որի անսեսունը ճգնաժամը առաջ բերեց Արցախի հայտնում, Օսիայում, Չեչենիայում, Ղաղսանում: Հարավային Կովկասը ռազմավարական կարեւոր դիրք է զբա-

ժամն այն է, որ աղախորհրդայնացման ժամանակաշրջանի ինքնուրույն ճգնաժամների լարվածությունը հանգեցրել է Արեւել-Արեւմուտք հակամարտության, որը ոչ միայն ռազմավարական է, այլեւ սեքսական: Ղարաբաղն իր յուրօրինակ դասաճառն է ստանում իր բնակչությանը եւ սարածին անհամադաստիան մեծ դեր է խաղում միջազգային հարաբերություններում, նույն է Թյուլանը:

Հինգերորդ դասաճառն ինքնուրույն առնչվող բնիկության հարցն է: Կերչին երկու հարյուրամյակներում բնակչության տեղափոխումը հաճախակի են եղել, նույն է հեղինակը, «մոռանալով», որ Արցախի դասաճառը սկիզբ է առել թուրքաբարական ներխուժումներից Եւրոպայի հին ժամանակներում: Մյուս կողմից, նա գրում է սալիսի կամայական որոշումը Գալասանից Լեռնային Ղարաբաղի արհեստական բաժանման դասաճառում:

Թյուլի կարծիքով, խոսն ազգային հակամարտության մասին է, որն ունի կրոնական որոշ արտաբերություններ: Խնդիրը առաջանում է ինքնուրույնում եւ սարածից: «Երբ ռազմական լուծումները բացառված են, իսկ դիվանագիտական միջոցներն անարդյունավետ, մնում է միայն դիվանագիտական միջոցները, եզրակացնում է հեղինակը:

Պ. Բ.

Ամերիկացիները կմնան Պարսից ծոցում եւ Միջին Ասիայում

ԱՄՆ դաշնայնության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը եւ կենտրոնական հրամանատարության ղեկավար, գեներալ Թոմ Բրեյնլը հանդիպում են ունեցել Արաբական Միացյալ Եմիրությունների դաշնության նախարարի եւ Եսաթների ղեկավար հեռ: Հանդիպումից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում Բրեյնլը եւ Ռամսֆելդը հայտարարել են, որ մոտ աղազայում ամերիկյան զորքերը չեն հեռանալու սարածաշրջանից:

Ասոցիեյթեդ Պրես գործակալությունը մեքերում է նրանց այն խոսքերը, թե ԱՄՆ վարչակազմն «ուզում է Եւրոպայի Պարսից ծոցի բարեկամական երկրներում գտնվող ռազմավարական օգտագործումը»: Խոսքը մասնավորապես Զաբարում սեղծված հրամանատարական կենտրոնի մասին է, որտեղից ղեկավարվում էին նախագահ Սադդամ Հուսեյնի սաղաթման գործողությունները:

Նախատեսվում է ներկայումս Մաուրյան Արաբիայում գտնվող ամերիկյան օդուժի հրամանատարական կենտրոնը տեղափոխել Զաբարի «Ալ Սալիա» ռազմավարական սարած:

Իրաքի դաշնագրի ավարտից հետո ամերիկացիներն ուզում են նորովի կազմակերպել Պարսից ծոցում իրենց զորքերի տեղաբաշխումը: Ինչ վերաբերում է Միջին Ասիային, այնտեղ ԱՄՆ ռազմական ներկայությունը կարող է նույնիսկ ուժեղացվել Իրանում եւ Աֆղանստանում մարդասիրական գործողությունների անցկացման կադրակազմով: Գեներալ Բրեյնլի խոսքերով, ԱՄ Եմիրությունների զինվորական ղեկավարության հետ անցկացված բանակցություններում այդ երկրի ամերիկյան ռազմականների օգտագործումը կճանաչվի հարցը չի լինարկվել:

Ըստ Ասոցիեյթեդ Պրեսի, առաջիկա օրերին ԱՄՆ դաշնայնության նախարար Աֆղանստան կայցելի այնտեղ ամերիկյան զորամասերի վիճակին ծանոթանալու եւ աֆղան ղեկավարների հետ համադիտելու նպատակով: Նախատեսվում է հանդիպումների ընթացքում Ինտրյան առնել Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգի սաղաթումից հետո կենտրոնական Ասիայում ԱՄՆ-ի դերի ընդլայնման հարցը:

Ձերբակալվել են Բաղդադի «Բաղափազուխ» Չուրբայիին եւ 7 այլ անձինք

Ամերիկացի զինծառայողները կիրակի հետմիջօրեին ձերբակալել են Սոհամեդ Սոհսեն Չուրբայիին, որը դրանից 10 օր առաջ իրեն հռչակել էր Բաղդադի «Բա-

նախկին գեներալ Ջավիդ ալ Օբեյդիին, որն անցյալում սարագրվել էր եւ երկար ժամանակ վարորդ ափսասել ամերիկյան Պոլսեյնի ֆաղափում (Օբեյդիի նահանգ):

Վերջնագիր Բուրդ զինյալներին

ԱՄՆ կենտրոնական հրամանատարությունը Իրաքի ֆրոնտում զինված կազմավորումների առաջնորդներին վերջնագրային կարգով արգելել է դաշնակցություն անել Մոսուլ ֆաղափում: Ասոցիեյթեդ Պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ վերջնագրի դաշնակցի անսեսունը դեղում ամերիկացիները Մոսուլում ֆրոնտի զինված դաշնակցությանը վերջ կդնեն նրանց զինաթափելու միջոցով:

Ամերիկյան 101-րդ օդադեսանային դիվիզիայի 2-րդ բրիգադի հրամանատար, գնդապետ Ջո Անդերսոնը հայտարարել է, որ իր ենթակաները դաշնադատ են միջոցներ եւ Բրոսանի ժողովրդական ճակատի եւ հայրենասիրական միության ակտիվիստներին ստիպել կասարելու ԱՄՆ իշխանությունների դաշնակցությունը:

Երեկվանից ուժի մեջ մտած վերջնագրի համաձայն, Մոսուլում բոլոր զինված ֆրոնտը ենթակա են դաշնադիր զինաթափման: Բուրդ ափսահազորային մարտիկներն այսուհետեւ կարող են զենքերը դաշնի ջրկասների կենտրոնականներին սարածում կամ հասուկ դաշնակցություն: Քաղաքի փողոցներում նրանք զենք կրելու իրավունք այլեւս չունեն:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ ուղեւորությունների ընթացքում ֆրոնտային ջրկասների հրամանատարներն այսուհետեւ իրավունք կունենան դաշնակցության նպատակով, իրենց հետ վերցնել սահմանափակ քվով զինյալներին:

ԿԺԳՆ միջուկային ծրագրի հարցը սրությանը է դրված

Մեղադրվում է գերմանական ֆիրմաներից մեկը

Հարավային Կորեայի իշխանությունները հայտարարել են, թե մտադիր են ԿԺԳ-ից հստակ դասաթիան ստանալ միջուկային զենքի առնությունը եւ դրա առկայության դեղում հասնել ԿԺԳ միջուկային ծրագրի դադարեցմանը:

Որոշեք գործակալությունը հաղորդում է, որ կիրակի օրը երկու Կորեաներն առանձին բանակցություններ են սկսել Պեկինի բանակցությունների Երանակից դուրս: Նախատեսված էր դրանց ընթացքում արծարծել առավելապես սեքսական հարցեր: Սակայն անցյալ Եսաթ ԿԺԳ-ն հայտարարեց, թե ինն արդեն միջուկային զենք ունի: Դրանից հետո Պեկինում լուրջ փոփոխություններ կասարվեցին կորեաների կամ բանակցությունների ծրագրում:

Վերջին սվալներով, ԿԺԳ-ն երեկ հրաժարվել է հարավկորեացիներին հստակ դասաթիան սալ իր միջուկային զենքի լինել-չլինելու վերաբերյալ, միաժամանակ առաջարկելով խորացնել երկու կորեաների սեքսական համագործակցությունը: Օտարերկրացի լրագրողներին չեն քույլատրել լուսաթանել միջուկային բանակցությունները: Հարավկորեացի լրագրողներից տեղեկանալով Որոշեքի թղթակիցը հաղորդում է, որ «սեքսական համագործակցությունը» իրականում վերաբերում է ԿԺԳ-ին Հարավային Կորեայի սեքսական օգնությանը:

Հարավկորեացի լրագրողների խոսքերով, ԿԺԳ-ն վերահավաստել է, թե իր միջուկային զենքի հարցը լինարկվելու է միայն ԱՄՆ-ի հետ: Հյուսիսկորեական ԿԿՆԱ գործակալության հաղորդման համաձայն, ԿԺԳ-ն հարավցիներին առաջարկել է սահմանային աղաթագմանակաճանաչված գոտում դադարեցնել քարծախտային հաղորդումները, վերականգնել ծովային, երկաթուղային ու ճանապարհային հաղորդակցությունները:

Միաժամանակ նոր տեղեկություններ են քաղաթայնվել գերմանական «Օմրոնիկ» ֆիրմայի վերաբերյալ: Կասկածներ կան, թե վերջինս փորձել է ընդհատակյա կարգով ԿԺԳ-ին վաճառել միջուկային զենքի արտադրության համար դիտարկելի նյութեր:

«Շոյզել» Եսաթափանդեյի սվալներով, Գերմանիայի իշխանությունները կարգադրել են կալանել 22 տննա աղումինե խողովակներով քեռնված մի նավ: Խողովակները կարող են օգտագործվել ուրանի հարսացման գազային 400 ցեներիֆուգների արտադրության համար: Եսոսգարս ֆաղափ դասաթագությունը հավաստել է, որ հիշյալ ֆիրմայի նկատմամբ ֆնոնյուն է վարում արտաթի առեթի օրենսդրության խախտման կադակցությանը: «Օմրոնիկ» ֆիրմայի կաթակարիչը կալանավորված է, սակայն ժյուսն է իրեն ներկայացված մեղադրանքները:

ղափազուխ»: Ամերիկյան բանակի կադրերն Դեյվիդ Կոնոլին Ասոցիեյթեդ Պրես գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ ձերբակալությունը կասարվել է Բաղդադի կենտրոնում: Չուրբայիին ձերբակալվել է «կրալիցիոն ուժերի զինվորական վարչակազմի իշխանությանն աջակցելու անկարողության, իրեն ոչ ենթակա լիազորությունների յուրացման համար»:

Կոնոլիի խոսքերով, «այդ մարդը ներկայանում է իրեն ֆաղափազուխ, չնայած ոչ ոք նրան չէր նեանակել սվալ դաշնակցություն»:

Չուրբակալվել են նաեւ 7 ուրիշ անձինք, որոնց անունները Կոնոլին չի տեել: Չուրբայիին կադրեր ունի Իրաթյան ազգային կոնգրեսի հետ, որն անցյալում համարվում էր հեթոթասեղազմյան Իրաթի հավանական ղեկավարը:

Ամերիկյան զորքերի Բաղդադ մտնելուց հետո աղալի 17-ին Չուրբայիին իրեն հռչակել էր Իրաթի ժամանակավոր խորհրդի կամ Բաղդադի կաթակցության ղեկավար, իր բնորոշմամբ «վեգիր»: Տեղակալ էր նեանակել Իրաթի

Բաղդադի «Շերաթոն» հյուրանոցում հարկաթաթիներ զբաղեցրած Չուրբայիին եւ Օբեյդիին հրահանգներ էին ուղարկում ֆաղափ խոսոթ ձեռնարկություններին, փորձում վերականգնել ավերված ենթակառուցությունները: Ափսասանը վերսկսելու ձգտող հազարավոր քաղադրացիները չէին էլ կասկածում, որ Չուրբայիին իննակոչ է: Շասերն էլ կարծում էին, թե նրան դաշնակցություն են սվել ամերիկացիները:

Միջոցառ ամերիկյան հրամանատարությունը հենց սկզբից չի ճանաչել Չուրբայիի լիազորությունները եւ Բաղդադի սեքսական վերականգնման դաշնակցությանը զենքավ Ջեյ Գարներին:

Անցյալ Եսաթափ ամերիկացիները լուրեր էին սսացել, թե Չուրբայիին համազգես եւ զենք էր քաճանում իր հետեւորդներին: Դրանից հետո ամերիկյան բանակի ներկայացուցիչը հայտարարել էր. «Չուրբայիի սված զենքը կրող անձինք կհամարվեն գրոթայիններ: Բաղդադում համազգես կարող են կրել միայն մեր նեանակած անձինք»:

Մանուկները հիացրին հունգարացիներին

Հայկական մանկադասարաններում մեծակուրախությամբ միջոցառումներ կատարվեցին իր գործունեության սկզբից կապերը երևալու համար։ Հունգարիայի հայկական ինքնավարության հետ 1998 թ. ից սկսած կարելի է ասել ամեն արդի համայնքում ուժեղացել է կազմակերպչական համագործակցությունը։ Այս ամսին մասնակցություն կազմակերպվեց Հունգարիայի Հայ ինքնավարության նորընտիր կոմիտեի փոխնախագահ Բուդապեշտի Չեղեյի հայ ինքնավարության նախագահ Ադամ Մարգարիտի հրավերով համագործակցության շրջանակներում։ Այս ամսին մասնակցություն կազմակերպվեց Հունգարիայի Հայ ինքնավարության նորընտիր կոմիտեի փոխնախագահ Բուդապեշտի Չեղեյի հայ ինքնավարության նախագահ Ադամ Մարգարիտի հրավերով համագործակցության շրջանակներում։ Այս ամսին մասնակցություն կազմակերպվեց Հունգարիայի Հայ ինքնավարության նորընտիր կոմիտեի փոխնախագահ Բուդապեշտի Չեղեյի հայ ինքնավարության նախագահ Ադամ Մարգարիտի հրավերով համագործակցության շրջանակներում։

Երկրորդ օրը կարգում էր Մամվել Մաֆարյանի «Խոհեղ գոյություն» ժողովրդական պատմությունը, որի մեջ վարդապետները, հիշատակված մարտիկները, հիշատակված մարտիկները, հիշատակված մարտիկները... Երկրորդ օրը կարգում էր Մամվել Մաֆարյանի «Խոհեղ գոյություն» ժողովրդական պատմությունը, որի մեջ վարդապետները, հիշատակված մարտիկները, հիշատակված մարտիկները... Երկրորդ օրը կարգում էր Մամվել Մաֆարյանի «Խոհեղ գոյություն» ժողովրդական պատմությունը, որի մեջ վարդապետները, հիշատակված մարտիկները, հիշատակված մարտիկները...

Իր հողի հետ մարդկային աշխատանքի ֆենոմենն է, որն էլ հենց մրցակցություն է Աստու հետ, նրան հավասարվելու մարդկային ծագում, աշխատանքի ասվածությունը։ Մակայն այդ աշխատանքը «հողը ֆինոմեն փակակցություն» գործընթաց է միայն։ Հողաշահության համայնադասակարգի, հողմեղի, հասկանալի լծված գուրանի կողմի վրձնված է մի սահմանում աղքատի, որից «հողից էլ-նող հրե գոյություն մարմնավորի» աղքատ հրաշալուհի միջոցով։ Հողը, ջուրը, օդը գերում են «արալույսի մարդուն» և նա իր հողում մարմնավորված համար ծառ է սկսում դրանով հերելով նաև դասերակներին, այսինքն իր գոյատևությանը սպառնացող վտանգը։

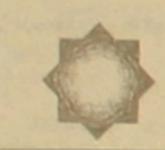
Մոլա սկսվում է մի անտվոր անհանգստություն՝ կաղված նոր մարդաստակի աշխատի գալու հետ։ Մարդաստակի կեղծությունը ու ստիգ կարող է այդպիսի ստակը կոնսերվորի։ Եթե այդ, առաջ ղեկ է միջոցներ փնտրել այդ արհավիրք կանխելու համար։ Իսկ այդ միջոցը, ինչպես էլ մտածենք, բնությանը մարդու հոգու լվացումն է և նրան նախաստեղծ սեպ սալը բայց ոչ կուրսեր ստեղծելու դասընթաց։ Այս-

Բանաստեղծության ճակատագիրը

Ընդգծելով, որ ժամային առումով այն չի կարող կազմալուծվել որոշիչ ժամի սահմաններով, որովհետև այն կարող է այդպիսին դիտվել միայն ժամային առումով։ Այլ դասարաններում այն ի՞նչ աղետներ ունի դասական ժողովրդական հետ, որովհետև յուր ժամանակակից կամ ներկայից այդուհետ, ոչ էլ կոնկրետ անվանումներ ու տեղանուններ։ Այն խոսակցական-փոխաբերական ստեղծագործություն է՝ բնության և մարդու հոգեկան աշխարհի փոխադարձ անդադարումներով։ Այստեղ նկատելի են նաև աշխարհընկալման արխայիկ մեթոդաբանության վրա հենված մի քանի մեկնաբանություններ, որոնք ավելի են բարձրացնում մարդկային գոյի առեղծվածայնությունը։

Մասեղ Մասեղյան

**Խոհեղ
Գոյություն**

ժողովրդական ստեղծագործությունը, որի կազմակերպչական կանոններն էլ կհնդր գեղեցկությունը։ Մակայն հետաքրքրական չէ միջակի և հնձանի գեղարվեստական դասերը։ Հնձանը փակ սեղանով միջակը մի փետուր է բողոքում խաղողի վազին ողբես սիր խոհուրդ։ Դանից խաղողի ողկույզը արուի սեպ է ընդունում և ջրվոր աղբյուր մարմնավալից կորցնում գուլից։ Բայց հաղում են ողկույզը և կանացի փափուկ ոսկերով հյուր դարձնում այն։ Եվ ողկույզը ոչ թե մահանում, այլ ավելի առանձնազով գինի է դառնում և փորձում է կանացի ոսկերով վեր բարձրանալ։

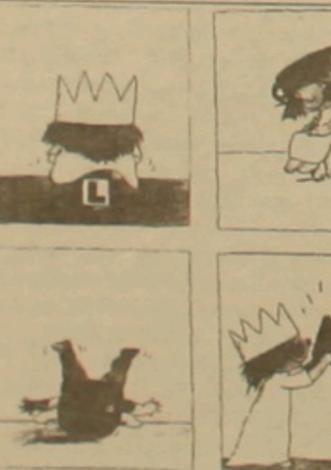
Հայտնի է, որ բնության նկատմամբ մարդու գեղագիտական վերաբերմունքը միանգամայն չի ծնվել։ Այն իր խանձարում ունեցել է միայն մարդկային դասարանում ուղղություն, իսկ հետո միայն՝ դիցաբանական-աստվածաբանական։ Հետագայում միայն արվեստը սկսեց զարգանալ հոգեբանական գուրախեղանությունների հիման վրա, որն էլ հենված էր ցայտագույնության, հակադրական համադրության կամ նմանակարության սկզբունքների վրա։ Այդ գուրախեղանությունները էլ մարդկային ժողովրդական կարող է դուրս գալ աստվածաբանության սահմաններից և ստանալ իրական կեցիկ։

Պետեղ սկսվում է բնության մեջ մարդու ինքնաճանաչման և Աստու ու սիզգերի հետ նրա հարաբերվածության որոնումներով։ Իսկ դրա առանց-

ժողովրդական ստեղծագործությունը, որի կազմակերպչական կանոններն էլ կհնդր գեղեցկությունը։ Մակայն հետաքրքրական չէ միջակի և հնձանի գեղարվեստական դասերը։ Հնձանը փակ սեղանով միջակը մի փետուր է բողոքում խաղողի վազին ողբես սիր խոհուրդ։ Դանից խաղողի ողկույզը արուի սեպ է ընդունում և ջրվոր աղբյուր մարմնավալից կորցնում գուլից։ Բայց հաղում են ողկույզը և կանացի փափուկ ոսկերով հյուր դարձնում այն։ Եվ ողկույզը ոչ թե մահանում, այլ ավելի առանձնազով գինի է դառնում և փորձում է կանացի ոսկերով վեր բարձրանալ։

Բրիտանական խորհրդի կազմակերպած «Կախարդական մասի» ցուցահանդեսում

«Կախարդական մասի» մանկական գրի դասակարգում ցուցահանդեսը բացվեց ապրիլի 23-ին՝ ԽՍՀՄ-Մոսկովում անվանական գրադարանում, կազմակերպել էին Բրիտանական խորհուրդը (British Council), ՀՀ մշակույթի նախարարությունը և ԽՍՀՄ-Մոսկով գրադարանը։ Այն հնարավորություն սկսեց այցելուներին ծանոթանալու բրիտանացի ժամանակակից հայտնի 13 նկարիչների՝ Ջիլբերթի, Ռայմոնդ Բրիգսի, Քոնրադ Բուսի, Ջոն Բլեյքի, Մայի Յորդանի և այլոց՝ ընդամենը 60 գունաչի և դասակարգի վրա երևակայության, կոմիկական, գրոտեսկային, նուրբ հումորով, հեթանոսական տարրերով հագեցած աշխատանքներին։

Ցուցահանդեսի բացմանը նախորդել էր 7-9, 9-11, 11-15 տարեկան երեխաների գրի նկարազարդման մրցույթը՝ երեխաների 20 հանրակրթական դպրոցների 60 երեխաների մասնակցությամբ, որոնք ստեղծել են ընթացիկ հայկական հեթանոսական կամ դասակարգի մոտիվներով նկարազարդումներ էին կատարել։

ԽՍՀՄ-Մոսկով գրադարանի սնորհակցությամբ ցուցահանդեսը անցավ մշակույթի, ժամանակակից անգլիական նկարչությանը ծանոթանալու

աշխարհային գեղարվեստի, ցուցահանդեսի բացման արարողության համար մայրը սկսեց Բրիտանական խորհրդի սնորհ Բրիգսի։ «Մանկական գրի նկարազարդումը միջազգային լեզու է, ես ասում եմ՝ նայելով այցելուների դեմքերի արտահայտություններին»։ Ընդհանրապես հայտնվելով կազմակերպչներին՝ յուր Բրիգսը նշեց, որ մրցույթի հաղթողների կերպերը կգեղեցկվեն ի-

Հայկական մանկադասարաններում մեծակուրախությամբ միջոցառումներ կատարվեցին իր գործունեության սկզբից կապերը երևալու համար։

Մարտի 26-ին խմբի ջերմ ընդունելությունը կազմակերպվեց Հունգարիայի Դյոր քաղաքի Հայ ինքնավարության կողմից (նախագահ՝ Հայաստան Աղեկյանի գլխավորությամբ)։ Առաջին ելույթներով խմբի անդամները ներկայացրին իրենց ստեղծագործությունները։ Մարտի 27-ին Դյորի հայ ինքնավարության քահանայապետ, քահանայի տեղակալ Գրիգորյանը, որն, ի դեպ, կարծես միջոցառումը իր անունի վրա էր հասկացրել այդ անունով հայ ինքնավարությանը։ Ջերմ մթնոլորտում անցած համերգին հաջորդեց երեկոյան, հյուրերը հայկական երաժշտությունը ու դարձ կայելուց հետո ճաշակեցին նաև հայկական խոհանոցի ողջ ընտանիք։ Համերգին ներկա էին Դյոր քաղաքի քաղաքապետ Բալոգ Ժոզեֆը, քաղաքապետի աշխատակիցները, ինչպես նաև դասակարգի մյուս անդամները։

Մարտի 26-ին խմբի ջերմ ընդունելությունը կազմակերպվեց Հունգարիայի Դյոր քաղաքի Հայ ինքնավարության կողմից (նախագահ՝ Հայաստան Աղեկյանի գլխավորությամբ)։ Առաջին ելույթներով խմբի անդամները ներկայացրին իրենց ստեղծագործությունները։ Մարտի 27-ին Դյորի հայ ինքնավարության քահանայապետ, քահանայի տեղակալ Գրիգորյանը, որն, ի դեպ, կարծես միջոցառումը իր անունի վրա էր հասկացրել այդ անունով հայ ինքնավարությանը։ Ջերմ մթնոլորտում անցած համերգին հաջորդեց երեկոյան, հյուրերը հայկական երաժշտությունը ու դարձ կայելուց հետո ճաշակեցին նաև հայկական խոհանոցի ողջ ընտանիք։ Համերգին ներկա էին Դյոր քաղաքի քաղաքապետ Բալոգ Ժոզեֆը, քաղաքապետի աշխատակիցները, ինչպես նաև դասակարգի մյուս անդամները։

Ակունքը ավերվում է

Տավուրի մարզի Այգեձոր գյուղում անմխիթար վիճակում է մշակույթի սուղը։ Տեղից ելույթի ղեկավարողները, մշակույթի սուղը ունի ցան խնդիրներ, որոնք լուծման կարևոր են։ Տավուրի կարևոր է, որ անհատները աշխատանքի փոխարեն լուրջությամբ զբաղվեն և աշխատանքի մեջ իրենց ներդրումը ցուցաբերեն։ Տավուրի կարևոր է, որ անհատները աշխատանքի փոխարեն լուրջությամբ զբաղվեն և աշխատանքի մեջ իրենց ներդրումը ցուցաբերեն։ Տավուրի կարևոր է, որ անհատները աշխատանքի փոխարեն լուրջությամբ զբաղվեն և աշխատանքի մեջ իրենց ներդրումը ցուցաբերեն։

Մոսկովի մեկնում

Մոսկովի մեկնումը կազմակերպվեց Հունգարիայի Դյոր քաղաքի Հայ ինքնավարության կողմից (նախագահ՝ Հայաստան Աղեկյանի գլխավորությամբ)։ Առաջին ելույթներով խմբի անդամները ներկայացրին իրենց ստեղծագործությունները։ Մարտի 27-ին Դյորի հայ ինքնավարության քահանայապետ, քահանայի տեղակալ Գրիգորյանը, որն, ի դեպ, կարծես միջոցառումը իր անունի վրա էր հասկացրել այդ անունով հայ ինքնավարությանը։ Ջերմ մթնոլորտում անցած համերգին հաջորդեց երեկոյան, հյուրերը հայկական երաժշտությունը ու դարձ կայելուց հետո ճաշակեցին նաև հայկական խոհանոցի ողջ ընտանիք։ Համերգին ներկա էին Դյոր քաղաքի քաղաքապետ Բալոգ Ժոզեֆը, քաղաքապետի աշխատակիցները, ինչպես նաև դասակարգի մյուս անդամները։

Օրվա հետերով

Իսախայի կինոէկրաններին հասնել է Ասոմ Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմը

Իսախայում հայոց ցեղասպանության ռեալիզմի արտահայտումների շարունակում Էգոյանը երեք ամիսի 24-ին երկրի բազմաթիվ կինոթատրոններում Ասոմ Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմի ցուցադրությունը, ինչի մասին ազդարարված էր վաղորդ: Հանդիսատեսին, սակայն, այդ օրը բախտ չվիճակվեց տեսնել ֆիլմը, վերջին դեպքում այն հասնել է կինոէկրաններին՝ գրախոսության արժեքների բացակայության պատճառով: Առաջին ցուցադրությանը հանդիսատես արդեն ժամանել էր կինոթատրոն, տոն զենքի և մուր դաշիվում նստած սրտատու էր ֆիլմի սկզբին, որն այդպես էլ չսկսվեց: Փոխարենը հանդիսատեսը լսեց միայն «Երեք ամիս եղեք, ցավում եմ, բայց ֆիլմը հասնված է ցուցադրմանը»: Պատճառաբանությունն էլ այն էր, որ ֆիլմը չուներ, անկախ քոլեկտիվային, ցանկացած ֆիլմի ցուցադրման համար դրամատիկ կախումները: Որոշ կինոթատրոններին հաջողվեց «Արարատ» ֆիլմի տեսնել մեկ այլ ժառանգելով, մյուսներն էլ ստիպված էին դառնալուրդ չալ:

Հաջորդ օրը՝ ապրիլի 25-ին, կատարվածին անդրադարձան իսախայի գրեթե բոլոր կարևոր օրաթերքերը, ինչպես նաև ԱՄԻ և Լա Սեսսե հեռուստակայանները: Իսախայի լրատվամիջոցների կարծիքից տեսնելով վերաբերյալ դար-

գրուց երեւում է հոգևածների վերաբերյալ: Այսպես, «Լա Ռեպուբլիկա» օրաթերքի հոդվածի վերնագիրն է՝ «Հայաստանի մասին Ասոմ Էգոյանի ֆիլմի ցուցադրությունը կասեցվել է վերջին վայրկյանին», «Ունիսա»-ինը՝ «Անկախ հայոց ցեղասպանության համար», Լա Սասմաթա-ինը՝ «Կասեցվել է հայոց ցեղասպանության մասին «Արարատ» ֆիլմի ցուցադրումը: Բարդակալան խնդիր է, քե՞ բացակայում է գրախոսության արժեքները», իսկ «Մետաբեր»-ինը՝ «Դաշիվներից անհետանում է հայոց ցեղասպանության մասին ֆիլմը»: Անկախ «Լա Սասմաթա»-ն փաստը բնութագրում է իբրև «սարսփեցնող դրամատիկ, որում ոչինչ չառաջ է»: Չախաղողման «Ունիսա»-ն, բացառելով, թե ինչու է հայոց ցեղասպանության ռեալիզմում օրն ընտրված ապրիլի 24-ը, ուսի է կարեւորելով հենց այդ օրը ֆիլմի ցուցադրությունը սկսելու հանգամանքը, հիշեցնում է նաև, որ «Արարատ»-ն արգելված է Թուրքիայում: Իսկ աքսիդիան «Իլ Տոնալե»-ն այս առիթով եզրակացնում է. «Մեր երկրում գրեթե բոլոր չի խոսվել XX դարի առաջին սարսփելի էրեմիական զանգվածի մասին, որը զգեցնելը Արդի Հիսթորիկ հեռաների հանդեպ վերջնական վճիռը կայացնելու: Չափազանց ինչ են դրամայի այս «անհարմար» հասկացումը նվիրված գրեթե:

Դա մի վեր է, որ կսկսվում է մինչև օրս, քանի որ Թուրքիան Օսմանյան կայսրության ժառանգորդը, երբեք չի ընդունել այդ կոստումի չափերը»: Թերթերը տեղեկացնում են նաև, որ Իսախայում Թուրքիայի դեսպանությունը, հաստատելով հանդերձ Էգոյանի ֆիլմի հանդեպ մեղադրանքային կատարության բացակայան վերաբերմունքը, այդուհանդերձ մեծում է իր կողմից որևէ դերակատարություն տեղի ունեցածի անջուրյամբ:

Իսախայի լրատվամիջոցները ներկայացնում են նաև Իսախայում ՀՀ դեսպան Գագիկ Բաղդասարյանի տեսակետը տեղի ունեցածի վերաբերյալ. «Ինձ չի համոզում ֆիլմը կինոթատրոններից հանելու մասին ներկայացված վարկածը, ըստ որի դա արվել է այն դատարանի կողմից, որը չի համոզում իր կողմից սարածող «Քիմ» ընկերությունը ու է ներկայացրել գրախոսության արժեքները ստանալու հայտը», - ասում է նա: «Փաստ է, սակայն, որ «Քիմ»-ը, որ, ի դեպ, լուրջ է փորձառու ընկերություն է, նրա մասին ֆիլմի ցուցադրությունը սկսելու դեռևս մասն մասին է միայն մեր առաջարկով այն տեղափոխելը ապրիլի 24-ին: Ֆիլմն ըստ ամենայնի գովազդվել է, ինչի համար ընկերությունը բավական մեծ ծախսեր է կատարել, հոսում է և Տուրքիայում ցուցադրություններ են կազմակերպվել լրատվամիջոցների համար, հայտնի էին ցուցադրության

համար նախատեսված բոլոր կինոթատրոնները եւ ցուցադրությունների ժամերը, եւ այդ ամենը կազմակերպված էր կանխադրել: Այդ ինչու էլ չեղավ, որ հանկարծ ուժացվեց ոչինչ չդիտարկող հայտի ներկայացումը: Մասնավորապես ընկերության սնուցման Ֆրանկ Ուզլիլի հայտարարությամբ, նաև սարվա իրենց գործունեության ընթացքում սա առաջին մասն դեղին է: Եսեմ, սակայն, որ սա ամենեին էլ առաջին դեղին չէ, որ Իսախայում հայոց ցեղասպանությանը վերաբերող միջոցառում է կասեցվում: Այսպես, 1996 թ. Միլանում բուրբ հյուրասուսայի բողոքի հետևանքով փակվեց Արմին Վեգների լուսանկարների ցուցահանդեսը, որը մի քանի օր հետո վերաբացվեց հասարակական կարծիքի բուռն բողոքների ճնշման շնորհիվ: Մինչ օրս երբ չի արձակվել հայոց ցեղասպանության մասին 1996 թ. իսախայի կինոթատրոն Կարո Մասսայի նկարահանած «Հանգրվանը» ոչ մի տեղ» հեռուստաֆիլմը, չնայած ֆիլմի դասվորացում ՈՍԻ դեպարտմենտի կողմից հեռուստաընկերության նկարահանումների համար կատարված զգալի ծախսերի: Հայոց ցեղասպանությունը ծանաչող որոշումներ ընդունած բազմաթիվ իսախայի նկարահանողները չի կարողանում արձանագրել են Իսախայում Թուրքիայի դեսպանության կամ հյուրասուսայի բողոքներին: 2000 թ. Հայոց ցեղասպանության ծանաչման բանաձևին

ընդունելիս Իսախայի կոնդիցիոնը ենթարկվեց բուրբական դիվանագիտության եւ սեփական կատարության ուժեղագույն ճնշմանը: Ինձ խորապես ինքնուրույն է այն փաստը, որ այս ամենը տեղի ունեցավ հենց Իսախայում: Որքան էլ ավստոսում եմ, սակայն չեմ կարող չնկատել, որ ժողովրդավարության աստիճանում ամենաառաջին երկրներից մեկը՝ Իսախայ, չի հասնում «հաղթական նրբակատարության» շնորհիվ, դարձավ աշխարհում երկրորդ երկիրը Թուրքիայից հետո, որտեղ «Արարատ» ֆիլմի ցուցադրությունը արգելվեց: Ասում են՝ չի արգելվել, այլ միայն հետաձգվել է մեկ արագով: Ըստ իս, ապրիլի 24-ին այն էկրաններից հանելը համարվում է արգելմանը:

Շարժված իսախայից կարծիքը կատարվածի մասին արագույն է դեսպանության էլեկտրոնային փոստով ստացված՝ Տանյա Պոնոմիրովայի ստորագրությամբ հետևյալ երկրորդը. «Ես Իսախայի ֆաղափաղ եմ եւ զայրացած եմ Ասոմ Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմը կինոթատրոններից հանելու կարգադրությանը: Եթե դատարան իսկապես գրախոսության անընդունելի փաստ է (զուցեք բուրբի դյուրազգացությունը չի կարողանում արձանագրել են Իսախայում Թուրքիայի դեսպանության կամ հյուրասուսայի բողոքներին: 2000 թ. Հայոց ցեղասպանության ծանաչման բանաձևին

ԻՏՄԻԱՅՈՒՄ ՀՀ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈՐԵԼ Է

«Բյուրակ» ՄԴԸ-ի հաճախակի փաստաթղթերը: Գնողին խոստանում են դրամական դարձել: Զանգահարել՝ (09) 40-49-28:

529353 ԱՆՎՃԱՐ ԶԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է նկարի արվեստանոցի հարավարեւմտյան թ-1 թաղամաս, 10/10-ում արվելով 110 մ: Զանգահարել՝ (09) 53-68-14:
- Վաճառվում են 1992 թ. եւ 1993 թ. 2 մեքենաներ մեքենաներ եւ մեքենայի արժեքները: Զանգահարել՝ (09) 45-89-10:
- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարանը հասցեն Սուրբուկյան 15/2 (9/4 հարկ) 13 բնակարան: Զանգահարել՝ (09) 26-50-79:
- Վաճառվում է 1978 թ. արտադրության Կառ 2102 մակնիշի ավտոմեքենա: Գինը 700 ԱՄՆ դոլար: Կամ փոխանակվում է 06.08. Գազ 24, 24-10, 31 ավտոմեքենաների հետ հավելվածով: Զանգահարել՝ (09) 25-03-28, Արարատ:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարանը Ենգալի 11 փող. 37 շենք, քմ. 25 հասցեով: Կոնստիտուցիոն հարմարություններով: Բնակ. մակերեսը 72 մ: Գինը 9500 ԱՄՆ դոլար:
- Վաճառվում է Կոնիաս 22, 5/2 հարկում մեկ սենյականոց բնակարան կոնստիտուցիոն հարմարություններով: Գինը 9500 ԱՄՆ դոլար: 26-56-82:
- Վաճառվում է 1 սեն. բնակարան Մարգարյան փողոցում: Կարծ շենքի 2-րդ հարկում, ունի փակ սենյականոց դռներ: Զանգահարել՝ (09) 495867:
- Հայկական գրանցմանը հրավիրում է աշխատանքի մոտոբայի կարգով: Զանգահարել՝ (09) 18-00-ից հետո, 632798, Գոհար:
- Վաճառվում է բջջային հեռախոս եւ իր փակ մակահարել (09) 46-20-42, Հրանդ:
- Վաճառվում է սրվում են վարձով բնակարաններ երեսուցյակ ցանկացած սարածում, մայրիկ գծերով: Զանգահարել՝ (09) 46-11-78 (զանգահարել 22.00-ից հետո):
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան Գալստյան փողոցում 22 շենք, քմ. 30: Գինը 21.000 դոլար: Զանգահարել՝ (09) 26-28-72:
- Վաճառվում է 80 լիտրանոց Տերմոս կոնստիտուցիոն հարմարություններով: Գինը 80 դոլար: Զանգահարել՝ (09) 24-82-70:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան, հասցեն՝ Օրբելի 86, քմ. 35: Բնակ. մակերեսը 45 մ: Կարծ մեքենան է: Գինը մոտավորապես 46: 42-60-29, Կարծ:
- Վաճառվում է վիճակագրական արտադրության դատարան 1869 թվ. արտադրության, սեւ գույնի, երկու մուսակներով, փոքր չափով: Գինը մոտավորապես 46: Զանգահարել՝ (09) 64-18-21, Կոնստ:
- Կատարվում է կանոնադրական արժեքները բուժումներ աստիճանում: Զանգահարել՝ (09) 58-01-90:
- Վաճառվում է 80 քառակուսի գերմանական արժեքներ: Գինը 40 դոլար: Զանգահարել՝ (09) 484324:
- Վաճառվում է 4 սեն. բնակարան Արարատ, հասցեն՝ Կարոյան քաղաքացու, 9/8 հարկ: Գինը 13.000 դոլար: Զանգահարել՝ (09) 624379, 533700:
- Վաճառվում են շինական սարքերը՝ 15x15, 7 մետր 40 դոլար: Զանգահարել՝ (09) 484324:
- Կոնստիտուցիոն մոտավորապես ՏԻՄԵՆՍ հեռախոսի զանգերի ցուցակում: Գինը

«Արմենտել» տեղեկացնում է

Սույն թվականի ապրիլի 1-ից «Արմենտել» կողմից սկսվել է «900 աուդիոստեֆս (հավելվածարով) ծառայությունների» մատուցումը:

Բաժանորդների ուժադրության ենք ներկայացնում թվային կայաններից դեղի 900 աուդիոստեֆս (հավելվածարով) ծառայությունը զանգահարման կարգը:

- 0+900+xxx
- 0+901+xxx
- 0+906+xxx
- 0-ն ներհամայնական կողմ է
- xxx-ը 000-ից մինչև 999 հեռախոսահամարներ են

Հաճախ առնելով, որ նույն ծառայությունը վճարվել է, բաժանորդները կարող են արգելափակել 0 900 զանգերը, որոնցից գերծ մնան անցանկալի ելից գանգերից:

	Սկավառակային հեռախոսի ամպլայության դեղում բաժանորդը լից է հավաքի	Սեղնային (կոճակային) հեռախոսի ամպլայության դեղում բաժանորդը լից է հավաքի
Դեղի 900 ծառայության ելից գանգերի սահմանափակում	133abcd AC	*33*abcd*AC*
Դեղի 900 ծառայության ելից գանգերի ակնիվացում	134 abcd	*33*abcd*

- Abcd-ն նույնաբան է 4 թվային նիշով AC-ն 01-05 սահմանափակման տեսակի կողմ
- 01-սահմանափակվում է միայն միջազգային զանգերի ելից (հեռավոր արտասահման)
- 02-սահմանափակվում է միջազգային եւ ԱՊՀ երկրներ զանգերի ելից
- 03-սահմանափակվում է միջազգային, ԱՊՀ երկրներ, դեղի ՀՀ սարած, ավելացած արժեքով ծառայություններ (090) ուղղված զանգերի ելից
- 04-սահմանափակվում է միջազգային, ԱՊՀ երկրներ, դեղի ՀՀ սարած եւ բջջային բաժանորդներին, ավելացած արժեքով ծառայություններ (090) ուղղված զանգերի ելից
- 05-սահմանափակվում է բոլոր ելիցային զանգերը (միջազգային, ԱՊՀ երկրներ, դեղի ՀՀ սարած, բջջային եւ դեղի տեղական հեռախոսային ցանց, ավելացած արժեքով ծառայություններ (090) ուղղված զանգերի ելից):

«ԱՐՄԵՆԵԼ» ՀՀ ՀԱՍՏԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿՂԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ